

14/08-26

UKA 2026 / 330

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Naalakkersuisut Avannaata Kommunia suleqatigalugu UKA 2028-mut kingusinnerpaamik Uummannami Upervavimmi BAT-mik¹ piumasaqaatinik naammassinnittunik nutaaliaasunik eqqakkanik ikuallaavinnik pilersitsinissamut periarfissat pillugit aalajangiinissamut tunngavissiamik nutarsagaasumik iliuusissanullu pilersaarummik suliaqarnissamik saqqummiussinissamillu peqquneqassasut Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Aalajangiinissamut tunngavissiami Uummannami Upervavimmi ikuallaavinnik pilersitsinissamut periarfissat nuna tamakkerlugu eqqakkanik assartuinissamik aaqqiissummut sanilliunneqassapput. Sanilliussinermi aningaasaqarneq, avatangiisinut sunniutit, eqqakkat annertussusaat, ingerlatsineq, assartuineq, sikusarnera, aningaasaliinissamut periarfissat kiisalu ikuallaanermi kissap atornerqarsinnaanera ilaatinneqassapput.

(Inatsisartunut ilaasortaq Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Tunngavilersuut:

Nunatta aningaasarsiornikkut pingaarutilittut immikkoortuisa ilaat sammisariaqarparput. Avannaa politikkikkut pingaaruteqartoq oqaatigiinnarnagu, sumiiffiup (geografiip), sikusarnera, assartuinnermi periarfissai pilersuinnermilu isumannaatsuunissaq tunngavigalugit aalajangiinissamut tunngavissaq nutarsarneqassasoq pisariaqartipparput.

Siunnersuut manna 2026-imi upernaakkut ataatsimiinnermi oqallisissiatut siunnersuutip (UPA 2026/121) nanginneraa. Naalakkersuisut taamani ataatsimoortumik ESANI A/S-ip ikuallaaviinut aaqqiissut tapersersorlugu oqaatigaat, aammali Avannaata Kommunia eqqagassalerinnermut akisussaasuusoq aammalu Uummannami Upervavimmiunniit ikuallaavissat avatangiisinut piumasaqaatit aamma BAT – teknik atornerqarsinnaasoq pitsaanerpaq naammassissagaat erseqqissaassutigalugu.

Taamaattumik siunertaanngilaq avatangiisinut piumasaqaatit sanioqqunneqarnissaat. Siunertaavoq immikkut nunap immikkoortuani pissutsit tunngavigalugit nutaaliaasunik, avatangiisinut illersorneqarsinnaasunik sumiiffinnilu aaqqiissutissanik pilersitsinissamut periarfissat piviusorsioortumik misissorneqarnissaat.

2020-2031-mut Eqqagassalerinnermut Pilersaarut 2020-mi saqqummersinneqarpoq. Pilersaarummi sumiiffinni pissutsit, siunissami eqqakkat annertussusaat katitigaanerallu kiisalu assartuinnermi toqqorsinnermilu misilittakkat eqqarsaatigineqassasut nammineq erseqqissarneqarpoq. Taamaattumik pilersaarut allanngortinneqarsinnaanngitsutut isigineqarsinnaanngilaq; paasissutissat, teknologii nunarsuarmilu atugassarititaasut allanngoraangata nalilersorneqartuartaqarmat.

¹ BAT tuluttut Best Available Techniques-imik naalisaaneruvoq, kalaallisut teknik pitsaanerpaamik atornerqarsinnaasoq. Oqaaseq teknikimut teknikkikkut aningaasaqarnikkullu atornerqarsinnaasumut, aniatitsinnermik avatangiisinullu sunniutinik allanik pinaveersaartitsinnermut imaluunniit annikillisitsinnermut pitsaanerpaamik atornerqarsinnaasumut isumaqarpoq. Taamaattumik BAT maskiina imaluunniit pilersuisoq aalajangersimasooq ataasiinnaq pilluguanngilaq, piffissamili aalajangiiffiusumi teknologiimik atornerqarsinnaasumik tunngaveqartumik suliatigut piumasaqaataavoq. Takuuk Europa-Parlamentip Rådillu direktivia 2010/75/EU, artikel 3, nr. 10, kiisalu EU-Kommissionip eqqakkanik ikuallaaneq pillugu BAT-inerniliineri, aalajangiineq (EU) 2019/2010.

Nalunngilarput, Avannaata Kommunian ESANI A/S-imut ilaasortaanngitsoq. Kommunip aalajangiinera ataqqineqartariaqarpoq, peqatigisaanillu kommuni Naalakkersuisullu innuttaasut peqqissusaannut avatangiisinullu illersorneqarsinnaasumik aaqqiissutissamik nassaarniarlutik suleqatigiittariaqarput.

Uummannaq Upernavillu qeqertaniipput, umiarsuarnullu tikikkuminassusaat ukiup ilaani sikumiit silamillu killilersorneqartarluni. Taamaattumik nuna tamakkerlugu assartuineramik aaqqiissutip piviusumik attanneqarsinnaanera eqqakkat uninngatinneqartarnerat, containerit ajoquserneqartarnerat, umiarsuit kinguaattoornerat kiisalu illoqarfinni taakkunani eqqakkat katersuutiinnarsinnaanerannik aarlerinaat tunngavigalugit misissorneqartariaqarpoq.

Uummannami 2026-imi juunimi innaallagissiorfimmi ikuallattoqarnera takutitsivoq qeqertani pilersuinerup qanoq sunnertiasinnaatigineramik. Pisimasoq eqqagassalerinermut toqqaannartumik tunnganngikkaluartoq, takutippaa pingaarutilinnik atortulersuutinik ajutoortoqartillugu taarsiissutissamik atortunik sulisunillu umiarsuakut assartuisariaqartoqarsinnaasoq. Ukiukkut sikusarnerani assingusumik pisoqassappat ikiersiissutit apuunnissaat ajornarnerusinnaammat.

Nunarsuarmi pissutsit aamma allanngorsimapput. Sorsunnerit, uuliamik akit assartuinermilu akornusersuinerit nunatsinnut eqqussuinerup aningaasartuutaanik nalorninartunngortitsipput. Tamanna kisimi sumiiffinni ikuallaavinnik pilersitsinissamut tunngavilersuutaasinnaanngilaq, kisianni 2020-mi naatsorsuutit periarfissallu nutarsarneqarnissaannut pissutissaqalersitsivoq.

Naliliinermi minnerpaamik periarfissat marluk sanilliunneqartariaqarput: eqqakkat ESANI A/S-ip ikuallaaviinut assartorneqarnissaat aamma Uummannami Upernavimmilu BAT-mik piumasaqaatinik naammassinnittunik nutaaliaasunik ikuallaavinnik pilersitsinissaq.

Sanilliussinermi sanaartornermi ingerlatsinermilu aningaasartuutit, sulisussamik pissarsisinnaaneq, eqqakkat annertussusaat, eqqagassamik immikkoortiterineq, silaannarmut aniatitsinerit, arsakut sinnerisa isumagineqarnissaat, assartuineq, toqqorsineq kiisalu upalungaarsimaneq ilanngunneqassapput. Taamatuttaaq ikuallaanermi kissap kiassarnermut atorneqarsinnaanera taamaallunilu kiassarnermut uuliamik pisariaqartitsinerup annikillisinneqarsinnaanera aamma teknikkikkut aningaasaqarnikkullu illersorneqarsinnaappat innaallagissamik pilersitsinissamut atorneqarsinnaanera naliliiffineqassaaq.

Taamatut misissuineq aalajangersimasumik teknologii imaluunniit suliffeqarfik sioqqutsisumik aalajangiiffiginagu aalajangiinissamut tunngavissamik ammasunik saqqummiussissaaq. BAT-mik piumasaqaat teknologi aalajangersimasoq pillugu oqaatiginninnerunngilaq; piffissami pineqartumi avatangiisinut peqqissutsimullu pitsaanerpaamik illersuinissamut atorneqarsinnaasumik teknikimik toqqaanissamut pisussaaffiuvoq.

Avatangiisinut tunngavilersuut pingaaruteqartuarpoq. Eqqakkat sivisuumik toqqorsimaneqarnerat, tingittartut siammartarnerat kiisalu plastikkit eqqakkallu allat imaanut pinngortitamullu pisarnerat Uummannami Upernavimmilu innuttaasut peqqissusaannut, avatangiisinut aammalu nunatta inuussutissarsiutaasa tusaamaneqarnerannut aarlerinartorsiortitsisinnaapput.

Nuna pinngortitarlu nunatta aningaasarsiornikkut tunngaviisa pingaarnerit ilagaat. Taamaattumik eqqagassalerineq taamaallaat kommunip ingerlatsineranut attuumassuteqanngilaq, aammali inuussutissarsiornermut, peqqissutsimut, pilersuinermi isumannaatsuunissamut aamma sumiiffiit ineriartornissaannut tunngassuteqarpoq. Uummannap Upernaviullu ineriartorsinnaanerat, najugaqarfigiinnarneqarnissaat aammalu inuiaqatigiinni ingerlatsiviusutut nukittuutut inissisimanissaat nunatsinni sineriak tamakkerlugu ataqatigiinnermut upalungaarsimanermullu pingaaruteqarput.

Pilersaarummut aningaasaliissutissanik ujartuinnermi EU-p Kalaallit Nunaatalu Green Growth pillugu suleqatigiinnerat, EU-p aningaasaliissutitut suliniutai, aningaasaateqarfiit kiisalu nunani allani suleqatigisinnaasat misissorneqassapput.

Taamaaliornikkut Inatsisartut Uummannami Upernavimmilu ikuallaavinnik pilersitsinissamut periarfissat pillugit paasissutissanik nutarsarneqartunik tunngaveqarlutik aalajangiisinnalissapput. Siunnersuut manna sanaartornissamut aningaasaliinissamulluunniit inaarutaasumik aalajangiinerunngilaq.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat:

Siunnersuutip akuersissutigineqarneratigut Uummannami Upernavimmilu ikuallaavinnik sanaartornissaq immi aalajangiiffigineqassanngilaq. Siunnersuutikkut Naalakkersuisut aalajangiinissamut tunngavissamik nutarsagaasumik iliuusissanullu pilersaarummik suliaqarnissaat peqquneqassapput.

Suliamut pisortat aningaasartuutissaat katillugit 5 mio. kr.-it tikillugit annertussuseqarsinnaasutut missingerneqarput. Tassannga allaffissornikkut suliaqarnermut ataqatigiissaarinermullu AC-tut atorfiit marluk tikillugit atorineqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq, tamanna 1 mio. kr.-inut naapertuuppoq.

Aningaasartuutit sinneri pingaartumik avataanit teknikkikkut, avatangiisitigut aningaasaqarnikkullu siunnersorteqarnermut atorineqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Tassani eqqakkat annertussusaannik, BAT-mik piumasaqaatinut naapertuuttunik aaqqiussutissanik, inissiivissatut periarfissanik, ikuallaanermut kissap atorineqarsinnaaneranik, assartuinnermi toqqorsinnermilu pissutsinik, sikusarneranik, ingerlatsinnermi aningaasaqarnermik kiisalu aningaasaliinissamut periarfissanik misissuinerit ilaatinneqassapput. Tamatuma saniatigut angalanermut, ataatsimiinnernut nutserinnermullu aningaasartuutissaqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Avannaata Kommunia, ESANI A/S, Nukissiorfiit kiisalu susasaqartut allat suliamut peqataatinneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Suliamut isumalluutit pisariaqartinneqartut annertussusaat, kiisalu Namminersorlutik Oqartussat pisortallu ingerlatsiviisa allat akornanni aningaasartuutit agguarneqarnissaat, suliamik aaqqiussuussinnermut atatillugu aalajangersarneqassapput.

Sanaartugassap sukumiisumik pilersaarusiorneqarneranut, avatangiisinut sunniutissanik nalilersuinnermut, suliariumannittussarsiuussinnermut, ikuallaavinnik sanaartornermut kiisalu kingusinnerusukkut ingerlatsinnermut aningaasartuutit missingersuutini matumani ilaatinneqanngillat. Aningaasartuutit taamaattut aatsaat aalajangiinissamut tunngavissaq naammassineqareerpat naammattumik qularnaatsumillu naatsorsorneqarsinnaassapput. Tamakku immikkut politikkikkut aalajangiiffigineqarnissaat aningaasaliiffigineqarnissaallu pisariaqassaaq.

Namminersortunut aningaasarsiornikkut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Soqanngilaq.

Innuttaasunut aningaasarsiornikkut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Soqanngilaq

